

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 13.Gf.40.029/2024/37-I.

I. rendű felperes:

felperes1

(Cím1)

I. rendű felperes képviselője:

Szabó & Szomor Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Sz. Szabó Sándor ügyvéd)

(Cím23)

II. rendű felperes:

Kormányzati Ellenőrzési Hivatal

(cím2)

II. rendű felperes képviselője:

Dr. Németh B. Róbert Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Németh B. Róbert ügyvéd)

(Cím23)

I. rendű alperes:

Alperes1

(cím28)

I. rendű alperes képviselője:

Borzán Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Borzán Tibor ügyvéd)

(Cím22);

Geri Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Geri Zoltán ügyvéd)

(Cím26)

II. rendű alperes:

Alperes2

(Cím3)

II. rendű alperes képviselője:

Dr. Kalinowski Márton Tadeusz kamarai jogtanácsos [felszámoló1 felszámoló (Cím21)]

A per tárgya: szerződés érvénytelensége

Az elsőfokú bíróság: Budapest Környéki Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 3.G.40.398/2021/56. (2023. szeptember 27.)

A fellebbezést benyújtó fél: II. rendű felperes (57. sorszám), I. rendű felperes (60. sorszám), I. rendű alperes (64. sorszám), II. rendű alperes (67. sorszám)

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének a marasztalást tartalmazó rendelkezéseit részben megváltoztatja és kötelezi az I. és II. rendű alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű felperesnek 1.155.743.472 (egymilliárd-százötvenötmillió-hétszáznegyvenháromezer-négyszázhatvenkettő) forintot és ebből

- 76.509.768,20 (hetvenhatmillió-ötszázkilencezer-hétszázhatvannyolc forint, húsz fillér) forint után 2016. december 10. napjától

- 72.271.455,70 (hetvenkétmillió-kettőszázhetvenegyezer-négyszázötvenöt forint, hetven fillér) forint után 2017. január 10. napjától,
- 75.679.941,40 (hetvenötmillió-hatszázhetvenkilencezer-kilencszáznegyvenegy forint, negyven fillér) forint után 2017. február 10. napjától,
- 77.343.523,20 (hetvenhétmillió-háromszáznegyvenháromezer-ötszázhuszonhárom forint, húsz fillér) forint után 2017. március 11. napjától,
- 73.254.619,80 (hetvenhárommillió-kettőszázötvennégyezer-hatszáztizenkilenc forint, nyolcvan fillér) forint után 2017. április 11. napjától,
- 79.135.630,40 (hetvenkilencmillió-százharmincötezer-hatszázharminc forint, negyven fillér) forint után 2017. május 11. napjától,
- 72.845.533,80 (hetvenkétmillió-nyolcszáznegyvenötezer-ötszázharminchárom forint, nyolcvan fillér) forint után 2017. június 10. napjától,
- 82.521.171 (nyolcvankétmillió-ötszázhuszonegyezer-százhetvenegy) forint után 2017. július 11. napjától,
- 77.209.975,10 (hetvenhétmillió-kettőszázkilencezer-kilencszázhetvenöt forint, tíz fillér) forint után 2017. augusztus 11. napjától,
- 77.722.363 (hetvenhétmillió-hétszázhuszonkettőezer-háromszázhatvanhárom) forint után 2017. szeptember 9. napjától,
- 79.678.512,20 (hetvenkilencmillió-hatszázhetvennyolcezer-ötszáztizenkettő forint, húsz fillér) forint után 2017. október 10. napjától,
- 78.786.964,60 (hetvennyolcmillió-hétszáznyolcvanhatezer-kilencszázhatvannégy forint, hatvan fillér) forint után 2017. november 10. napjától,
- 80.024.198,60 (nyolcvanmillió-huszonnégyezer-százkilencvennyolc forint, hatvan fillér) forint után 2017. december 9. napjától,
- 76.505.196,20 (hetvenhatmillió-ötszázötezer-százkilencvenhat forint, húsz fillér) forint után 2018. január 11. napjától,
- 76.254.618,90 (hetvenhatmillió-kettőszázötvennégyezer-hatszáztizennyolc forint, kilencven fillér) forint után 2018. február 10. napjától a kifizetés napjáig minden naptári félév teljes idejére a naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat nyolc százalékponttal növelt összegével megegyező mértékű kamatát.

Kötelezi az I. és II. rendű alpereseket, hogy az I. rendű felperesnek 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg 8.563.704 (nyolcmillió-ötszázhatvanháromezer-hétszáznégy) forint elsőfokú perköltséget. Egyebekben a II. rendű felperesnek fizetendő perköltségre is kiterjedően az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy az I. rendű felperesnek 15 napon belül fizessen meg 5.000.000 (ötmillió) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy az I. rendű felperesnek 15 napon belül fizessen meg 3.000.000 (hárommillió) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az I. és II. rendű alpereseket, hogy a II. rendű felperesnek 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg 38.100 (harmincnyolcezer-száz) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az I. és a II. rendű alpereseket, hogy a II. rendű felperes személyes illetékmentessége folytán feljegyzett 8.000 (nyolcezer) forint fellebbezési illetéket 60 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az államnak az állami adó- és vámhatóság illetékbevételei számlájára.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy a részleges költségfeljegyzési joga folytán feljegyzett 2.500.000 (kettőmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket 60 napon belül fizessen meg az államnak az állami adó- és vámhatóság illetékbevételei számlájára.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] Az I. rendű felperes a 2021. november 29. napján előterjesztett keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy közte és az alperesek között 2015. december 23. napján létrejött bérleti szerződés részlegesen, annak a karbantartási, javítási szolgáltatások végzésére vonatkozó része jóerkölsbe ütközik, ezért érvénytelen. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként kérte az alperesek egyetemleges kötelezését 2016. január 1. napja és 2017. december 31. napja közötti időszakra az általa javítási, karbantartási díj címén alperesek részére megfizetett összesen 1.771.785.838 forint tőke, és ebből az egyes

kifizetések részösszegei után azok megfizetésének időpontjától számított, a vállalkozások egymás közötti viszonyára irányadó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére, azaz 30.905.524,90 forint után 2016. március 5. napjától, 70.104.000 forint után 2016. április 7. napjától, 77.879.804,90 forint után 2016. május 7. napjától, 70.104.000 forint után 2016. június 7. napjától, 71.539.131,8 forint után 2016. július 5. napjától, 72.200.709 forint után 2016. augusztus 12. napjától, 73.256.358,40 forint után 2016. szeptember 3. napjától, 74.774.386,90 forint után 2016. október 8. napjától, 75.278.449,90 forint után 2016. november 8. napjától, 76.509.768,20 forint után 2016. december 10. napjától, 72.271.455,70 forint után 2017. január 10. napjától, 75.679.941,40 forint után 2017. február 10. napjától, 77.343.523,20 forint után 2017. március 11. napjától, 73.254.619,80 forint után 2017. április 11. napjától, 79.135.630,40 forint után 2017. május 11. napjától, 72.845.533,8 forint után 2017. június 10. napjától, 82.521.171 forint után 2017. július 11. napjától, 77.209.975,10 forint után 2017. augusztus 11. napjától, 77.722.363 forint után 2017. szeptember 9. napjától, 79.678.512,20 forint után 2017. október 10. napjától, 78.786.964,60 forint után 2017. november 10. napjától, 80.024.198,60 forint után 2017. december 9. napjától, 76.505.196,20 forint után 2018. január 11. napjától, 76.254.618,90 forint után 2018. február 10. napjától járó késedelmi kamat megfizetésére. Másodlagosan a bérleti szerződés teljes érvénytelenségének megállapítását kérte ugyancsak annak jóerkölsbe ütközés okán, az elsődleges kereseti kérelme szerinti jogkövetkezmény alkalmazásával. Harmadlagos kereseti kérelmében az alpereseket egyetemlegesen az elsődleges keresetben megjelölt összeg megfizetésére jogalap nélküli gazdagodás címén kérte kötelezni.

Előadta, hogy a közbeszerzési eljárás eredményeként létrejött bérleti szerződés a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:96. §-a szerint érvénytelen, mert jó erkölcsbe ütközik. Az érvénytelenségi ok a karbantartási és javítási szolgáltatásokat érinti, így a bérleti szerződés csak e részében érvénytelen, míg másodlagosan arra hivatkozott, hogy a bérleti szerződésben rögzített – bérlet és szervizelés – szolgáltatást a felek jogilag oszthatatlanná tették, ezért a szolgáltatás egy részét érintő érvénytelenség a teljes bérleti szerződés érvénytelenségét eredményezi. A bérleti szerződés, illetve annak a javítási, karbantartási szolgáltatásokra vonatkozó része érvénytelenségét az váltja ki, hogy alperesek a vállalkozásuk ellenére az I. rendű felperes által a szerződés keretében bérelt autóbuszok javítását és karbantartását nem végezték el, a javítást és karbantartást ténylegesen ezen buszokat érintően is, I. rendű felperes javára a javítást végző cég végezte, aki részére I. rendű felperes a javításokért járó vállalkozói díjat a kért összegben meg is fizette. Alperesek annak ellenére, hogy tisztában voltak azzal, hogy javítási, karbantartási tevékenységet I. rendű felperesnek nem végeznek, az ezért járó díjat rendszeresen átvették. Alperesek már 2016. január 1. napján, tehát a bérleti szerződés teljesítésének megkezdését megelőzően olyan megállapodást kötöttek egymással, hogy I. rendű alperes a vállalkozása ellenére a buszok javítását, és karbantartását nem végzi, hanem csupán ezen buszok javításának felügyeletét, szervezését, koordinálását és dokumentálását fogja ellátni, amely tevékenységért II. rendű alperes részére havi 5.000.000 forint átalánydíjat fizet. E tevékenységet pedig I. rendű alperes a javítást végző cég járműjavító tevékenységének végzésére szolgáló helyszíneken, így a helységi és helységi telephelyen vállalta megvalósítani. Ezt a szervező tevékenységet I. rendű alperes már 2016. februárjában megkezdte, tehát a buszok bérleti szerződés keretében történő átadását követően nyomban. Mindez azt mutatja, hogy már a bérleti szerződés megkötésekor sem volt célja alpereseknek a javítási, karbantartási szolgáltatások elvégzése, így a szerződés jóerkölsbe ütközését kiváltó ok már a szerződés megkötésekor fennállt. II. rendű alperesnek is nyilvánvalóan tudomással kellett rendelkeznie – e 2016. január 1. napjára keltezett megállapodásból következően – arról, hogy alperesek a vállalt javítási, karbantartási munkákat ténylegesen nem végzik, ennek ellenére éveken keresztül II. rendű alperes az ezért

járó díjat I. rendű felperestől átvette. Hangsúlyozta azt is, hogy a per során alperesek maguk sem vitatták annak tényét, hogy javítási, karbantartási szolgáltatásokat ténylegesen a perrel érintett buszok esetében nem végeztek. A 2018. január hónaptól kezdődő elszámolási időszakokra a javítást végző cég már visszamenőleg az általa I. rendű felperes érdekében a perrel érintett autóbuszokon elvégzett javítási, karbantartási munkák ellenértékéről számlát állított ki I. rendű alperes felé, aki ezeket a számlákat ki is egyenlítette. Az alperesek magatartásának ilyen módon történő megváltozása I. rendű felperes és a javítást végző cég vezetésében 2018. évben bekövetkezett változásra vezethető vissza. Ezen tényekből és körülményekből felperes álláspontja szerint egyértelműen megállapítható, hogy a bérleti szerződést aláíró személyeket a szerződéskötéskor nem a tisztességes piaci magatartás, a szerződéses vállalatok teljesítésének szándéka, hanem az a cél vezette, hogy a közvetetten állami tulajdonban álló I. rendű felperestől jelentős mértékű – áttételesen közpénznek tekinthető – pénzeszközöket vonjanak el a ténylegesen nem alperesek által végzett karbantartási, javítási feladatok bérleti szerződésben történő szerepeltetésével. Ez a cél nyilvánvalóan az erkölcsi normákat súlyosan sérti és társadalmilag is elítélendő. A szerződő felek már a bérleti szerződés megkötésekor tudták, hogy nem a szerződés szerint fognak eljárni annak teljesítése során. Ezt a bérleti szerződés megkötése után tanúsított magatartásuk is egyértelműen igazolja.

Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a Ptk. 6:113. § (1) bekezdése szerint az alaptalan javítási és karbantartási díj kifizetésével megvalósult gazdagodás megtérítését azért kérte, mert a bérleti szerződés nem nyilvánítható érvényessé, a javítási, karbantartási szolgáltatás természetéből fakadóan a szerződéskötés előtt fennállt helyzetet természetben már nem lehet visszaállítani, ezért az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás ellenértékének pénzbeli megtérítésére van lehetőség. Az alperesek egyetemleges kötelezését a Ptk. 6:29. § alapján a közbeszerzési ajánlatuk részét képező konzorciumi megállapodásuk alapozza meg, amelyben a szerződésből eredő kötelezettségek teljesítésére egyetemleges felelősséget vállaltak. A jogalap nélküli gazdagodásra alapított kereseti követelés tekintetében előadta, hogy az ellenszolgáltatása szolgáltatás nélkül maradt, ezért a Ptk. 6:579. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés teremti meg azt az alapot, amellyel a javítási, karbantartási szolgáltatások 2016. január 1. és 2017. december 31. napja közötti időszakra kifizetett díját az alperesektől visszakövetelheti.

A II. rendű alperes elévülési kifogásával szemben előadta, hogy a II. rendű felperes vizsgálatának lefolytatásáig menthető okból nem volt abban a helyzetben, hogy igényét az alperesekkel szemben érvényesítse, hiszen a visszasságok és bérleti szerződés jóerkölsbe ütközőségének felismeréséhez nemcsak a saját, hanem a teljes vállalatcsoport gazdálkodása sajátosságának feltárása szükséges volt.

[2] A II. rendű felperes keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy az I. rendű felperes és alperesek között 2015. december 23. napján létrejött bérleti szerződés részlegesen, a karbantartási, javítási szolgáltatások végzésére vonatkozó része tekintetében érvénytelen, mivel jóerkölsbe ütközik. Másodlagosan bérleti szerződés teljes érvénytelenségének megállapítását kérte ugyancsak annak jóerkölsbe ütközése okán.

Előadta, hogy a perindításra a Kormányzati Ellenőrzési Hivatalról szóló 355/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 12/A. § (1) és (2) bekezdése alapján

jogosult. A per tárgyát képező bérleti szerződés jóerkölcsbe ütköző semmisségének megállapítását az I. rendű felperessel azonos indokok alapján kérte. Az I. rendű felperessel azonos álláspontja szerint alpereseknek már a szerződés megkötésekor sem állt szándékában a szerződés javítási, karbantartási szolgáltatásának teljesítése. Ezt az alperesek között 2016. január 1. napján létrejött megállapodás tartalma, és a szerződés megkötését követően kifejtett magatartása is igazolja. Az tény, hogy I. rendű felperes, és akkor ügyvezetése, tudott arról, hogy alperesek a bérleti szerződésben vállalt feladataik egy részét a szerződés megkötésétől kezdődően nem végzik el, ennek ellenére a feladat elvégzését teljesítési igazolások kiadásával igazolták, és annak ellenértékét alperesek részére kifizették, I. rendű felperes pedig kezdetektől fogva gondoskodott a javítást végző cég bevonásával bevonásával a perrel érintett autóbuszok karbantartásáról, arra utal, hogy a szerződő feleknek már a szerződéskötéskor fennálló közös akarata alapján került sor később a szolgáltatás nélküli díjfizetésre a bérleti szerződés alapján.

[3] Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelmében felperesek keresetének elutasítását kérte.

Állította, hogy az alperesek a közbeszerzési eljárásban való részvétel érdekében konzorciumot nem hoztak létre, önálló jogi entitások, más-más gazdasági kapcsolat és érdek fűzte őket az I. rendű felpereshez. A szerződés teljesítése során sem közösen, hanem egymástól jól elkülöníthető módon jártak el, felelősségük is eltérő. A javítási és karbantartási szolgáltatást vállalta, amelyhez szükséges képessége és készsége megvolt a közbeszerzési eljárás és a bérleti szerződés megkötésekor is. I. rendű felperes a buszok javítását, karbantartását nem kérte, nem rendelte meg. A szerződéskötéskor nem tudta, hogy I. rendű felperes a javítási feladatokat nem vele, és nem az általa felkészített telephelyen kívánja elvégeztetni. I. rendű felperes meggátolta, hogy a bérleti szerződés nyomán jövedelemszerző tevékenységet végezessen. A perrel érintett szerződés ezért nem ütközik jóerkölcsbe, semmilyen hibában nem szenved. Az I. rendű felperestől díjat soha nem kapott, így visszafizetési kötelezettsége sem keletkezhetett semmilyen jogcímen. A közbeszerzési eljárásban közölt ajánlati felhívás a bérleti és a javítási, karbantartási szolgáltatást egy egységként jelölte meg. Csak a két szolgáltatás együttes vállalása esetén volt a szerződés megköthető. A felperesek keresetével támadott kikötés nélkül nem kötött volna szerződést. Amennyiben a felperesek által állított érvénytelenségi ok alapján a szerződés érvénytelen, akkor a kötelezetti egyetemlegességet tartalmazó rész is érvénytelen, arra jogot alapítani nem lehet.

A 2016. évi alperesek közötti megállapodás nem januárban, hanem az írásba foglalással 2016 májusában jött létre, annak teljesítése is csak 2016 májusában kezdődött meg. II. rendű alperes is csupán 2016 júniusától kezdve fizette meg részére a havi 5.000.000 forint összegű díjat a koordinálási és szervező tevékenységéért.

[4] A II. rendű alperes ellenkérelmében felperesek keresetének elutasítását kérte.

Elsődlegesen elévülési kifogást terjesztett elő az I. rendű felperes marasztalási igénye tekintetében azzal, hogy az I. rendű felperes kizárólag a 2016. november 29. napját követően

történt felperesi teljesítések vonatkozásában jogosult az érvénytelenség jogkövetkezményének levonását kérni az 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 2. pontja alapján. I. rendű felperes a bérleti szerződésből eredően a perindítást megelőzően vele szemben igényt nem érvényesített. Az a körülmény, hogy I. rendű felperesnél ügyvezetőváltás történt, és az új ügyvezetés ekként utóbb szembesült a korábbi évek során végzett tevékenységgel, nem alapozza meg az elévülés nyugvását.

A bérleti szerződés nem ütközik jóerkölcsbe, annak tartalma a közbeszerzési eljárás eredményeként, annak szabályaival összhangban került kialakításra. Egy működő cég által elvégzett karbantartási, felújítási munkát, illetve ilyen munkavégzés céljára való rendelkezésre állás nem ütközik a társadalom értékítéletét kifejező jóerkölcsbe.

A Ptk. 6:92. § (1) bekezdése kifejezetten azt rögzíti, hogy a fél titkos fenntartása, vagy rejtett indoka a szerződés érvényességét nem érinti. Így amennyiben felperesek állítása valós is lenne, az nem eredményezné a bérleti szerződés érvénytelenségét. A jóerkölcs nyilvánvaló sérelmének már a szerződéskötéskor fenn kell állnia, így az alperesek közötti, a bérleti szerződés megkötését 9 nappal követő megállapodás, mint utólagos esemény, a szerződés jóerkölcsbe ütközését nem idézheti elő.

A szerződésben az I. rendű felperes által vállalt havi 8000 km/autóbusz mennyiségnek megfelelő 115,- Ft/km + áfa minimum havi átalánydíjként funkcionált, az alperesek javítás és karbantartás körében történő rendelkezésre állása ellenértékeként. A bérleti díjat, illetve a javítási és karbantartási díjat az alperesek ugyanis együttesen kezelték, és a két részfeladat összértéke adta ki számukra az üzleti kockázattal növelt hasznot. A bérleti szerződésrésznél alacsonyabb, míg a fenntartásnál, tehát a javításnál magasabb profitot terveztek. A szerződés csak a javítási, karbantartási díj átalányösszege mellett volt gazdaságosan teljesíthető alperesek részéről. I. rendű felperes döntött úgy, hogy a szerelési munkákat nem az alperesekkel, hanem plusz anyagi erőforrások ráfordításával egy harmadik társasággal végezteti el.

Az I. rendű felperes a Ptk. 1:4. § (2) bekezdésébe ütközően érvényesít igényt, ezért nem hivatkozhat eredményesen a szerződés érvénytelenségére. Az I. rendű felperes által állított egyetemleges felelősségre való hivatkozás teljességgel alaptalan, hiszen I. rendű felperes nem szerződéses, teljesítéssel összefüggő igényt érvényesít. A szerződő felek közös akarattal a szerződésben rögzített, és természetben osztható szolgáltatások ellenértékét az egységes számlakiállítás kötelezettségével jogi értelemben oszthatatlanná tették.

Vitatta, hogy az alperesek I. rendű felperes kárára alaptalanul gazdagodtak. Az I. rendű felperes nem igazolta, hogy milyen kár érte, hiszen az autóbuszokat ténylegesen használta, azok javítása, szerelése pedig saját döntése alapján másik, az érdekkörébe tartozó cég által folyamatosan biztosított volt. Amennyiben az I. rendű felperesnek kára keletkezett, azt a saját magatartásával önmagának okozta. Az, pedig, hogy az alperesek egymás között milyen összegben számoltak el, nem alkalmas annak igazolására, hogy a bérleti szerződéstől eltérő szolgáltatás nyújtásra irányult volna a szándékuk a szerződés megkötésekor. Az I. rendű felperes követelésének összegszerűsége is megalapozatlan, mert a gazdagodás megtérítése esetén nem a szerződésben foglalt értékeket, hanem a piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

[5] A Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) a 2023. szeptember 27. napján kelt 3.G.40.398/2021/56. számú ítéletével megállapította, hogy az I. rendű felperes és alperesek között 2015. december 23. napján létrejött bérleti szerződés érvénytelen.

Kötelezte a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg I. rendű felperesnek 1.080.743.472 forint tőkét, és ebből 71.509.768,20 forint után 2016. december 10. napjától, 67.271.455,70 forint után 2017. január 10. napjától, 70.679.941,40 forint után 2017. február 10. napjától, 72.343.523,20 forint után 2017. március 11. napjától, 68.254.619,80 forint után 2017. április 11. napjától, 74.135.630,40 forint után 2017. május 11. napjától, 67.845.533,80 forint után 2017. június 10. napjától, 77.521.171 forint után 2017. július 11. napjától, 72.209.975,10 forint után 2017. augusztus 11. napjától, 72.722.363 forint után 2017. szeptember 9. napjától, 74.678.512,20 forint után 2017. október 10. napjától, 73.786.964,60 forint után 2017. november 10. napjától, 75.024.198,60 forint után 2017. december 9. napjától, 71.505.196,20 forint után 2018. január 11. napjától, 71.254.618,90 forint után 2018. február 10. napjától a kifizetés napjáig minden naptári félév teljes idejére a naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat nyolc százalékponttal növelt összegével megegyező mértékű kamatát, valamint 5.359.136 forint perköltséget. Kötelezte az alpereseket, hogy személyenként fizessenek meg 15 napon belül a II. rendű felperesnek 3.349.460 forint perköltséget. A felperesek keresetét ezt meghaladóan elutasította.

[6] Határozata indokolásában megállapította, hogy az I. rendű felperes egyszemélyes tulajdonosa 2015. évtől kezdődően a felperes tulajdonosa (a továbbiakban: I. rendű felperes egyszemélyes tulajdonosa) volt, fő tevékenysége az autóbusszal történő személyszállítási szolgáltatás nyújtása. Az I. rendű felperes egyszemélyes tulajdonosa 2015. évben nyílt közbeszerzési eljárást folytatott le I. rendű felperes nevében 60 db autóbusz bérlete, karbantartása és javítása érdekében. A közbeszerzési eljárásban az egyetlen érvényes ajánlatot közös ajánlattevőként alperesek nyújtottak be, amelyben úgy nyilatkoztak, hogy a közbeszerzés tárgyát képező szerződés teljesítéséhez nem kívánnak alvállalkozót igénybe venni, és az ajánlatukat kiegészítették azzal a közléssel is, hogy az autóbuszok karbantartását és javítását az I. rendű alperes a százhalmombattai telephelyén található műhelyben kívánja végezni.

2015. december 2. napján alperesek egymással úgy állapodtak meg, hogy az autóbuszok bérbeadása II. rendű alperes, míg a javítási, karbantartási feladatok végzése I. rendű alperes feladata. Nyertességük esetére pedig a megkötendő szerződésben vállalt valamennyi kötelezettség teljesítéséért korlátlan és egyetemleges felelősséget vállaltak az ajánlatkérő irányába.

A közbeszerzési eljárás eredményeként 2015. december 23. napján felperes mint bérlő az alperesekkel mint bérbeadókkal bérlettel vegyes javítási és karbantartási szerződést (a továbbiakban: bérleti szerződés) kötött öt év határozott időtartamra.

A bérleti szerződés tárgya 60 db autóbusz bérbeadása, valamint azok karbantartási, javítási szolgáltatása volt. A szerződő felek úgy rendelkeztek, hogy a szolgáltatási díj a bérleti és

javítási, karbantartási (szervíz) díjból áll, a bérleti díj 795.000 Ft/hó + áfa, a javítási, karbantartási díj pedig 115 Ft/km + áfa volt a bérleti szerződés 3. pontja szerint.

A bérleti szerződés 3.4. pontjában rögzítették azt is, hogy a bérlő, azaz I. rendű felperes, a szolgáltatás igénybevételének időtartama alatt garantálja, hogy az autóbuszok – a rendelkezésre bocsátott üzemképes darabszám és egy hónap átlagában – legalább 8000 km/autóbusz futásteljesítményt teljesítenek. Amennyiben az I. rendű felperes által vállalt futásteljesítmény bizonyíthatóan az I. rendű felperes hibájából nem teljesül, úgy abban az esetben az alperesek a 8000 km és a tényleges km közötti különbségre vonatkozóan a javítási, karbantartási díjat jogosultak kiszámlázni. Ez alól csak az az eset képezett kivételt, amikor az autóbuszok foglalkoztatása bizonyíthatóan az alperesek hibájából nem volt lehetséges.

A bérleti szerződés 3.9. pontja szerint az I. rendű felperes szolgáltatási díjfizetési kötelezettségét nem érinti, ha az autóbuszokat nem használja, nem használhatja, kivéve, ha ez az alpereseknek felróható okból következik be.

Az I. rendű felperes a szolgáltatási díjat alperesek havonta kiállított, egyetlen összesített számlája alapján fizette, a számlán az alperesek elkülönítetten voltak kötelesek feltüntetni a bérleti és szervízdíjat. Az alperesek ugyancsak a számlán kötelesek voltak megjelölni azt a bankszámlát, amelyre I. rendű felperes a szolgáltatási díjat átutalással majd teljesíti.

A javítási, karbantartási szolgáltatás körében úgy rendelkeztek a felek, hogy az autóbuszok alperesek által történő rendelkezésre bocsátása a szerződés teljesítésének ideje alatt az I. rendű felperes helység²ⁱ és helység¹ⁱ telephelyén történik, további telephelyek bevonásáról közösen, írásban megállapodhatnak. Az autóbuszok karbantartása és javítása (szervizelése) a százhalombattai telephelyen, műhelyben, illetve műhelyekben történik.

2016. január 1. napján az alperesek megállapodtak, hogy a perrel érintett buszok javítása és karbantartása helyett I. rendű alperes az autóbuszok javításának, karbantartásának, műszaki vizsgára történő felkészítésének, és az üzemeltetéssel kapcsolatos minden rendeltetésszerű használatból adódó műszaki hiba javításának csak a felügyeletét, szervezését, koordinálását és dokumentálását végzi azokon a helység¹ⁱ és helység²ⁱ telephelyeken, ahol az javítást végző cég-nek (a továbbiakban: javítást végző cég) is voltak telephelyei, fióktelephelyei, vagy akár székhelye. E szervezési és koordinálási tevékenység elvégzéséért II. rendű alperes az I. alperesnek havi 5.000.000. forint átalánydíjat vállalt megfizetni.

2016 januárjában a szerződésben vállalt 60 db buszt az alperesek I. rendű felperes rendelkezésére bocsátották három részletben.

A bérleti szerződés alapján az I. rendű felperes minden hónapban kiállította az alperesek bérbeadási és javítási, karbantartási tevékenységére vonatkozó teljesítésigazolást, és a kiállított számlák alapján a szolgáltatási díjat (bérleti díj és javítási, karbantartási díj) II. rendű alperesnek havi rendszerességgel megfizette. 2016. és 2017. évben az I. rendű felperes összesen 1.771.785.383. forintot fizetett meg II. rendű alperesnek javítási, karbantartási díj címén annak ellenére, hogy az autóbuszok szerződésben vállalt javítását és karbantartását sem az I. rendű alperes, sem a II. rendű alperes nem végezte el.

Az I. rendű felperes 2016. március 1. napján határozatlan időtartamra vállalkozási szerződést kötött a javítást végző céggel az I. rendű felperes tulajdonában, illetve használatában lévő autóbuszok rendszeres karbantartásának, javításának elvégzésére, illetve azok műszaki vizsgára történő felkészítésére, vizsgáztatására. E szerződés alapján a buszok javítását, karbantartását, ténylegesen a javítást végző cég végezte I. rendű felperes részére, aki az ezért igényelt vállalkozói díjat a javítást végző cégnek meg is fizette.

A II. rendű alperes 2016 júniusától kezdődően fizette meg a perrel érintett buszok javításának szervezéséért és koordinálásáért és dokumentálásáért járó havi 5.000.000 forint összegű díjat I. rendű alperesnek.

[7] A szerződő felek a bérleti szerződést 2016 decemberében további 36 hónappal meghosszabbították. A 2018. január 1. napjától kezdődő időszakra járó, a perbeli buszokat érintő javítási, karbantartási szolgáltatás díját alperesek a javítást végző cégnek megfizették, amely cég az I. rendű felperes használatában lévő, perrel érintett buszok javítását és karbantartását ezt követően is végezte.

Az I. rendű felperes egyszemélyes tulajdonosa vezérigazgatójának és I. rendű felperes ügyvezetőjének 2018. évben történt leváltása után II. rendű felperes többek között I. rendű felperes gazdálkodásával összefüggésben vizsgálatot folytatott, és számos szabálytalanságot tárt fel. E megállapításait I. rendű felperes akkori egyszemélyes tulajdonosával, a egyéb fél-vel 2021. július 30. napján közölte. 2019. december 31. napjával I. rendű felperes a perrel érintett buszokat visszaszolgáltatta az alpereseknek.

Az elsőfokú bíróság ítélete jogi indokolásában a felperesek keresetét nagyobb részben megalapozottnak tartotta. Megállapította, hogy a perben nem volt vitatott, hogy az I. rendű felperes és az alperesek között a Ptk. 6:331. §-a szerinti bérleti szerződés jött létre a Ptk. 6:238. §-a szerinti vállalkozási szerződéssel vegyesen.

[8] Rögzítette, hogy a felek egyezően állították azt is, hogy a vállalkozási szerződéssel vegyes bérleti szerződés megkötésére közbeszerzési eljárás eredményeként került sor. A bérleti szerződés megkötésekor hatályos, a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 144. § (2) bekezdéséből következően a bíróság hatáskörébe tartozik a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződéssel, ennek módosításával, vagy teljesítésével kapcsolatos polgári jogi igények elbírálása.

[9] A bérleti szerződés érvénytelenségét állító I. rendű felperes nem vitásan a szerződésben fél volt. Ez önmagában feljogosította az általa kötött szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló kereset előterjesztésére. II. rendű felperes pedig a Kormányzati Ellenőrzési Hivatalról szóló 355/2021. [helyesen: 355/2011.] (XII. 30.) Korm. rendelet 12/A. §-a alapján perindításra jogosult.

[10] Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként megállapította, hogy az I. rendű felperes és alperesek a szolgáltatás díjáról, a javítás, karbantartás körében úgy állapodtak meg a bérleti szerződés 3.4. és 3.9. pontjában foglalt

kikötés beiktatásával, hogy az alperesek a javítási, karbantartási szolgáltatások nem teljesítése esetén is jogosulttá váltak javítási, karbantartási szolgáltatásért járó szolgáltatási díjra, amit a szerződéses rendelkezések tartalma és a perben tanú tanú vallomása is kétséget kizáróan alátámasztott, ezentúl a szerződő feleknek a szerződést megkötését követően tanúsított magatartása is egyértelművé tett. A szerződés szövege szerint legalább 8000 km/autóbusz futásteljesítményt vállalt I. rendű felperes garatálni. Az I. rendű felperes díjfizetési kötelezettsége a buszok futásteljesítményéhez, és nem a ténylegesen elvégzett javítási, karbantartási munkákhoz kapcsolódott. tanú tanú is úgy nyilatkozott, hogy az adott busz futásteljesítményének hiányában, függetlenül attól, hogy azon javítási vagy karbantartási munkát ténylegesen végezni kellett-e, az alpereseket a javítási, karbantartási tevékenységért a havi összegű szolgáltatási díj megillette.

[11] A szerződés megkötését követően az I. rendű felperes a tényleges munkavégzés érdemi vizsgálata nélkül állította ki a teljesítési igazolásokat az alperesek javára, és fizette meg a javítási, karbantartási szolgáltatás díját, holott nyilvánvalóan tudomással kellett rendelkeznie arról, hogy a bérleti szerződés tárgyát képező buszok javítását nem az alperesek, hanem a javítást végző cég végezte. Ezáltal az I. rendű felperes és az alperesek a bérleti szerződés megkötésével egy olyan díjfizetési rendszert dolgoztak ki, amely lehetővé tette azt, hogy az alperesek tényleges szolgáltatás nélkül jussanak hozzá a javítási, karbantartási díjhoz, amely az általános társadalmi megítélés szerint is elfogadhatatlan, különös figyelemmel a visszerhesség elvére is. Így a bérleti szerződésnek a javítási és karbantartási szolgáltatására, annak ellenértékének meghatározására vonatkozó rendelkezése jóerkölcsbe ütközik.

[12] A bérleti és javítási, karbantartási szolgáltatásrészek egymástól nem elválaszthatóak, az ajánlattevők csak a két szolgáltatás együttes vállalása esetén nyújthattak be sikerrel ajánlatot. A javítási, karbantartási szolgáltatás vállalása nélkül a szerződő felek nem kötöttek volna szerződést, a közbeszerzési eljárás szabályainak megsértése nélkül erre nem is lett volna lehetőségük. Ezért a bérleti szerződés felhívott rendelkezéseinek érvénytelensége a szerződés teljes érvénytelenségét eredményezte.

[13] A megalapozott másodlagos kereseti kérelem okán az elsődleges kereseti kérelmeket elutasította.

[14] Alaptalannak tartotta azt a II. rendű alperesi hivatkozást, hogy a 8000 km/autóbusz/hónap futásteljesítmény csupán egy rendelkezésre állási díjat takart. II. rendű alperes törvényes képviselője a személyes meghallgatása során egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy II. rendű alperesnek sem alkalmazottai, sem felszerelése nem volt a javítási, karbantartási munkák elvégzéséhez. Ezt a szolgáltatást az alperesek közötti megállapodás alapján I. rendű alperes vállalta teljesíteni, ezért a II. rendű alperes a javítás, karbantartás tekintetében rendelkezésre állást nem is tudott volna megvalósítani sem a szerződés megkötésekor sem az azt követő időszakban. I. rendű alperes pedig a per során következetesen állította, hogy az általa vállalt javítási és karbantartási munkák elvégzését számára nem engedték, I. rendű felperes, illetve egyszemélyes tulajdonosa döntött erről, tehát az általa vállalt szolgáltatás nyújtására nem volt lehetősége, azt ténylegesen nem is tette. Ezen túlmenően pedig I. rendű alperesnek az volt a tényállítása, hogy a ténylegesen elvégzett javítások karbantartások után illette volna meg szolgáltatási díj, tehát nem pusztán a javításra való rendelkezésre állásért volt jogosult díjra. A rendelkezésre állási díjban a szerződő felek között nem volt megállapodás.

[15] Az érvénytelenség jogkövetkezményének levonásával az azonos összegben előterjesztett marasztalási keresetek tekintetében a Ptk. 6:113. § (1) bekezdése rendelkezéseinek figyelembevételével megállapította, hogy az eredeti állapotot nem lehetett helyreállítani, a szerződést nem lehet érvényessé nyilvánítani, ezért azt az I. rendű felperes által nyújtott szolgáltatást kellett a Ptk. 6:113. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés szerint visszatéríteni, amely ellenszolgáltatás nélkül maradt. I. rendű felperes kizárólag a javítási, karbantartási szolgáltatás, és annak is két éves időtartama vonatkozásában állította azt, hogy az általa fizetett díj ellenszolgáltatás nélkül maradt. Ezzel az I. rendű felperes nem a szerződés időbeli részleges érvénytelenségét állította, hanem az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatásával érintett időszakot jelölte meg.

[16] A Ptk. 6:108. § (1) bekezdésében foglaltak felhívásával a II. rendű alperes elévülési kifogása alapján megállapította, hogy a perindításon kívül I. rendű felperes elévülést megszakító cselekményre nem hivatkozott. Az elévülés nyugvásának a feltételeit pedig nem találta megállapíthatónak, mert az I. rendű felperes nem vitásan rendelkezett minden olyan információval, amelyből felismerhette azt, hogy az alpereseknek ténylegesen javítási, karbantartási szolgáltatások nélkül fizetett a javításért, karbantartásért. A teljesítési igazolásokat maga állította ki, a buszokat javítás érdekében maga irányította a javítást végző céghez, és a javítási díjakat I. rendű felperes saját tényállítása szerint is részben közvetlenül a javítást végző cégnek fizette meg annak ellenére, hogy ugyanazon tevékenységek elvégzésére alperesekkel szemben fennállt a perbeli szerződése. Ennek összevetésére, és a számlákban foglalt szolgáltatások, az érintett buszok beazonosítása körében I. rendű felperesnek minden adat a rendelkezésére állt, így II. rendű felperes vizsgálatának lefolytatását megelőzően is lehetősége lett volna arra, hogy a saját gazdálkodásában fentiek szerint fennálló rendellenességet feltárja, ennek okát azonosítsa és a szerződés érvénytelenségéből eredő igényét érvényesítse. Ezért a 2016. november 29. napját megelőzően esedékessé vált, és az I. rendű felperes keresetében megjelölt szolgáltatási díjak vonatkozásában I. rendű felperes kereseti követelése elévült, így ennek visszafizetésére alperesek egyike sem volt kötelezhető.

[17] A fennmaradó időszakra járó szolgáltatási díj vonatkozásában a visszafizetendő összeg meghatározásánál figyelembe vette, hogy I. rendű alperes a II. rendű alperessel kötött megállapodás alapján ténylegesen a javítás, karbantartás körében az egyébként ehhez a szolgáltatáshoz tartozó szervező, koordináló tevékenységet végzett, amit tanú4 tanú is megerősített. E tevékenységet igazolta az I. rendű felperes 25. sorszám alatti beadványához mellékelte e-mailes levelezés is. Az nem volt vitás, hogy I. rendű alperes a II. rendű alperessel kötött megállapodás alapján 2016 júniusától ezért a tevékenységért havi 5.000.000 forint díjazásban részesült. Ezen díjazás értékaránytalanságára, vagy túlzott mértékére a per során I. rendű felperes nem hivatkozott. Így a II. rendű alperes részére ténylegesen megfizetett javítási, karbantartási tevékenységért járó szolgáltatási díjból a havi 5.000.000 forintot az elévüléssel nem érintett, tehát 2016 decemberében esedékessé váló, és azt követő havi díjból le kellett számítani, hiszen ebben az értékeben az alperesek közül I. rendű alperes ténylegesen szolgáltatást nyújtott az I. rendű felperes részére.

[18] Az alperesek egyetemleges marasztalására nem látott lehetőséget, mert az érvénytelenség alapvető jogkövetkezménye a Ptk. 6:108. § (1) bekezdéséből következően az, hogy az érvénytelen szerződésre jogosultságot alapítani és a szerződés teljesítését követelni nem lehet. Ezért függetlenül attól, hogy akár a bérleti szerződésben, akár az annak részét

képező bármilyen dokumentumban az alperesek az általuk vállalt szolgáltatás, mint kötelezettség, egyetemleges teljesítésében állapodtak meg, ez a megállapodás a szerződéssel együtt érvénytelen, ahhoz kötőerő nem kapcsolódik. Az I. rendű felperes ezért a II. rendű alperestől volt jogosult a részére kifizetett és ellenszolgáltatás nélkül maradt, nem elévült szolgáltatási díjakat visszakövetelni.

[19] A II. rendű alperes pedig a Ptk. 1:4. § szerinti elv alapján ténylegesen nyújtott szolgáltatás nélkül kapott ellenértéket nem tarthatja meg, még abban az esetben sem, ha az I. rendű felperes maga is jóerkölcsbe ütköző szerződés megkötésében vett részt. II. rendű alperesnek ugyanis a szolgáltatási díjak átvételekor észlelnie kellett az elvárható magatartás és az együttműködési kötelezettség elvéből következően, hogy szolgáltatás hiányában vesz át ellenértéket. Ilyen jelzéssel azonban egyik szerződő partnere felé sem élt. Ezért a II. rendű alperest kötelezte 1.080.743.472,10 forint tőke, és a részösszegek után járó törvényes mértékű késedelmi kamatok megfizetésére a Ptk. 6:113. § (1) bekezdése alapján az érvénytelenség jogkövetkezményeként. Alperesek sem a késedelmi kamat mértékét, sem kezdő időpontjait a per során nem vitatták, ezért azt az I. rendű felperes keresetével megegyezően állapította meg a Ptk. 6:155. § (1) bekezdésével összhangban.

[20] A per eldöntése szempontjából nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy az alperesek konzorciumi megállapodást kötöttek-e, ezt nem vizsgálta. Az eredményes másodlagos felperesi keresetek okán az I. rendű felperes harmadlagos keresetét nem vizsgálta.

[21] A perköltségről a Pp. 83. §-a alapján a felperesek és alperesek közötti pernyertességi arányok figyelembevételével rendelkezett. Megállapította, hogy az I. rendű felperes a II. rendű alperessel szemben 61 %-ban lett pernyertes. Perköltségként a peres eljárás illetékét (1.500.000 forint) és a jogi képviselőjének járó, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) szerinti mértékű munkadíjat (bruttó 25.295.680 forint) érvényesítette. Ebből a pernyertességi arányt figyelembe véve 16.345.365 forint lett volna megítélhető. II. rendű alperesnek azonban a pernyertességi aránya és a jogi képviselőjének fentiek szerint érvényesített díja alapján 10.986.229 forint lett volna megítélhető. E két költséget egymással szemben elszámolta, és II. rendű alperest részleges pervesztessége okán 5.359.136 forint perköltség I. rendű felperes javára történő megfizetésére kötelezte.

A II. rendű felperes teljes egészében pernyertes lett, mivel a szerződés teljes érvénytelenségének megállapítását célzó keresete sikerre vezetett, ezért az elsőfokú bíróság a jogi képviseletével felmerült költségek megtérítésére kötelezte az alpereseket. Az IM rendelet alapján II. rendű felperesnek járó ügyvédi munkadíjat 25%-ra mérsékelte arra tekintettel, hogy a per későbbi szakaszában kapcsolódott be az eljárásba, és kevesebb írásbeli beadványt szerkesztett. Így alpereseket személyenként 3.349.460 forint perköltség II. rendű felperes javára történő megfizetésére kötelezte.

Megállapította, hogy az I. rendű felperes I. rendű alperessel szemben fele részben lett pernyertes, perköltségük hasonló mértékben merült fel, ezért a kiegyenlített pernyertességi, pervesztességi arányt figyelembe véve viselték a maguk perköltségét, ezért arról külön rendelkeznie nem kellett.

[22] Az I. rendű felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával az alperesek keresete szerinti összegben való egyetemlegesen marasztalását, és az alperesekkel 2015. december 23. napján létrejött bérleti szerződés érvénytelenségét megállapító ítéleti rendelkezés indokolásának kiegészítését kérte azzal, hogy a szerződés a szerződéssel elérni kívánt célra tekintettel is jóerkölcsbe ütköző. Kérte továbbá az alperesek első- és másodfokú perköltségeiben történő egyetemleges marasztalását is.

[23] A fellebbezésének indokai szerint az elsőfokú bíróság megsértette az ügyben irányadó Ptk. 6:113. §-át, 6:582. §-át, 6:24. §-át valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 346. § (4)-(5) bekezdéseit. Az érvénytelenséget megállapító ítéleti rendelkezés indokolásának kiegészítését azért kérte, mert a szerződés nemcsak tartalma, tárgya miatt jóerkölcsbe ütköző, hanem a szerződéssel elérni kívánt célra tekintettel is. A keresetében és az elsőfokú eljárásban előadott érveit megismételve kiemelte, hogy a bérleti szerződést aláíró személyeket már a szerződéskötéskor sem a tisztességes piaci magatartás, a szerződéses vállalások teljesítésének szándéka vezette, hanem az a cél, hogy a közvetetten állami tulajdonban álló I. rendű felperestől illetve felperesi cégcsoporttól jelentős mértékű – áttételesen közpénznek tekinthető – pénzeszközöket vonjanak el a ténylegesen nem az alperesek által ellátni tervezett karbantartási, javítási feladatok bérleti szerződésben történő szerepeltetésével, azok szerződéses ellenértékének alperesek részére – tényleges teljesítés hiányában – történő kifizetésével. A felek a karbantartási, javítási szolgáltatásokra vonatkozó rendelkezéseket úgy szerepeltették a bérleti szerződésben, hogy már a szerződés megkötésekor tudták, hogy nem a szerződés szerint fognak eljárni annak teljesítése során, a bérleti szerződésben rögzített javítási, karbantartási szolgáltatást nem fogják nyújtani, azonban annak ellenértékét I. rendű felperestől maradéktalanul, munkavégzés hiányában is meg fogják kapni.

A bérleti szerződés megkötését megelőző közbeszerzési eljárásban alperesek kifejezetten nyilatkoztak, hogy a javítási, karbantartási szolgáltatást I. rendű alperes útján, annak százhalmombattai telephelyén vállalják nyújtani, ehhez képest már a szerződéskötést követő 9 nappal olyan megállapodást kötöttek, amely szerint ezeket a szolgáltatásokat nem fogják nyújtani. Nyilvánvaló, hogy alperesek egymás között nem állapodhattak volna meg a bérleti szerződés szerint őket terhelő egyes feladatok „elhagyásáról”, ha már a bérleti szerződés aláírását megelőzően nem születik megegyezés az alperesek és az akkori I. rendű felperesi ügyvezető, valamint a felperesi cégcsoporthoz tartozó, a javítást végző cég ügyvezetője között arról, hogy a bérleti szerződés alapján az I. rendű alperest terhelő javítási, karbantartási feladatokat ténylegesen a javítást végző cég fogja végezni.

Már a szerződéskötést megelőzően tudták a felek, hogy a százhalmombattai telephelyen történő javítás, rendszeres karbantartás nem reális vállalat olyan autóbuszok esetében, melyek napi használata – és ennek következtében napi karbantartási, javítási feladatainak ellátása is – helység1 és helység2 térségében történik. Ennek ellenére a bérleti szerződésben az alperesek a javítás, karbantartás helyszínéként helység3t, I. rendű alperes telephelyét jelölték meg, I. rendű felperes akkori ügyvezetője pedig ezt nem kifogásolta.

Annak ellenére, hogy az alperesek már a szerződéskötéskor tudták, hogy nem az aláírt szerződés szerint fognak eljárni a teljesítés során, ennek tényét sem akkor, sem később nem

jelezték az I. rendű felperes részére, nem kezdeményezték ennek megfelelően a bérleti szerződés módosítását.

Az alperesek annak ellenére érvényesítették az I. rendű felperes felé a javítási, karbantartási szolgáltatás díját, hogy valamennyi érintett tisztában volt azzal, hogy ezen szolgáltatást ténylegesen nem az alperesek végzik, hanem a javítást végző cég, amely a szolgáltatás ellenértékét közvetlenül senki felé sem érvényesítette a felperesi cégcsoport és az ahhoz tartozó vállalkozások élén bekövetkezett vezetőváltásokig, sőt, a bérleti szerződéshez kapcsolódó javítási költségek a javítást végző cégnél a 2018. évi vezetőváltásig transzparensszerűen meg sem jelentek. Az I. rendű alperes szervezési feladataival és megrendelő e-mailjeivel azt a látszatot igyekeztek megteremteni, mintha a javításra a bérleti szerződés keretében, alvállalkozó bevonásával kerülne sor. Az érintett felek valós célját nem ismerő, „bennfentes” információval nem rendelkező külső szemlélő – a tényleges pénzügyi folyamatok ismerete nélkül – azt feltételezhette, hogy az alperesek ugyan nem szerződésszerűen, nem a vállalt helyen és a vállalt módon, de alvállalkozó bevonásával ellátják szerződéses feladataikat. Ezt erősíti az a tény is, hogy amikor a felperesi cégcsoportnál már vezetőváltás fenyegetett és így esély nyílt rá, hogy külső szemlélő a pénzügyi folyamatokra is ráláthat, az érintettek 2018 januárjára visszamenőleg rendezték a javítási, karbantartási feladatok sorsát, azaz a javítást végző cég már nem csupán végezte, de a javítási, karbantartási feladatok elvégzése alapján annak díját az I. rendű felperes által a bérleti szerződés alapján fizetett szolgáltatási díjból az alpereseken keresztül meg is kapta, kvázi alvállalkozói státuszba került.

[24] Az alperesek egyetemleges marasztalását azért tartotta indokoltnak, mert a bérleti szerződésben, és a közbeszerzési eljárás során is ezt a felelősséget vállalták. A közbeszerzési törvény alapján a közös ajánlattevők akkor is egyetemlegesen felelnek az ajánlatkérővel szemben, ha a szerződés pl. az ajánlattevők mulasztása miatt nem jön létre vagy az érvénytelen. A közös ajánlattevő alpereseknek a közbeszerzési eljárás ajánlattételi szakaszában – azaz a bérleti szerződés megkötése előtt – vállalt egyetemleges felelőssége nem szűnik meg akkor sem, ha a bérleti szerződés érvénytelen.

A Ptk. 6:582. §-a értelmében a közösen gazdagodók egyetemlegesen felelnek a gazdagodás visszatérítéséért. Közös gazdagodásnak minősül, ha ugyanarra a létre nem jött vagy érvénytelen jogügyletre tekintettel került sor az alaptalan gazdagodást eredményező szolgáltatásra. A Ptk. 6:113. §-ában az érvénytelenség jogkövetkezményeként szabályozott alaptalan gazdagodás visszatérítése a jogalap nélküli gazdagodás elveire támaszkodva rendezi az érvénytelen szerződés alapján bekövetkezett vagyonomozgások visszarendezését, így ez az irányadó az érvénytelen szerződésből eredő alaptalan gazdagodás visszatérítése körében a közös gazdagodás értelmezése és a közös gazdagodás visszatérítéséért fennálló egyetemleges felelősségre vonatkozó szabályozásra is. Ellenkező esetben ugyanis az érvénytelen jogügyletből gazdagodók indokolatlanul kedvezőbb helyzetbe kerülnének, mint más esetek jogalap nélküli gazdagodói.

[25] A követelése részbeni elévülése tekintetében ismételten utalt a szerződés jóerkölsbe ütköző célja és hatása körében kifejtettekre, továbbá arra, hogy nem volt, nem is lehetett tudomása arról, hogy az alperesek egymással már 2016. január 1. napján a „Karbantartási és javítási szerződés járműkapacitás rendelkezésre állásának biztosítására” elnevezésű szerződésben a bérleti szerződéstől eltérően állapodtak meg az I. rendű alperesnek

a javítások szervezésére, koordinálására és dokumentálására vonatkozó feladatairól. Az I. rendű alperes az általa hivatkozott, a helység2i Törvényszék valamint a helység2i Ítéltábla előtt ügyszám2, illetve ügyszám3 szám alatti perekben sem jelezte, hogy azon javítási, karbantartási tevékenységet, melynek díja iránt pert indított, ténylegesen nem ő végezte, és azt sem adta elő, hogy a bérleti szerződés teljes időtartama alatt a javítási, karbantartási tevékenységet a javítást végző cég végezte, akinek az ezzel kapcsolatban felmerülő költségeit ennek ellenére csak 2018 óta fizeti meg részére.

Új ügyvezetése a II. rendű felperes ellenőrzése eredményének megismeréséig a legalaposabb ellenőrzés alapján is csupán azt láthatta, hogy alperesek a karbantartási feladatot a javítást végzőtől rendelik meg, akinek a könyvelésére nem volt rálátása. A II. rendű felperesi ellenőrzés alapján szerezhetett tudomást arról, hogy a javítást végző cég tevékenysége költségeit felülszámlázással, fiktív teljesítésekről kiállított számlákkal részben a felperesi cécsoport által finanszírozta, az ellenőrzés által feltárt, általa korábban nem hozzáférhető információk birtokában került olyan helyzetbe, hogy a valós tényállás meghatározó elemeit megismerhesse, és annak alapján igényének helyes jogcímét, az érvénytelenségi okot, valamint az alperesek által elért alaptalan gazdagodás mértékét pontosan meghatározhassa.

Nem értékelhető a korábbi ügyvezetőjének eljárása a terhére, mert ő, mint a bérleti szerződés létrehozásában és a konstrukció működtetésében érintett személy, érdekelt volt abban, hogy magát a konstrukciót és az abban betöltött szerepét eltitkolja, leplezze az I. rendű felperes más munkavállalói, tagja vagy a felügyeletét ellátó egyéb szervek, személyek elől. Amennyiben az ügyvezető jogellenes és I. rendű felperes számára egyértelműen vagyoni hátrányt okozó eljárását az elévülés körében minden esetben a társaság eljárásaként kellene értékelni, úgy éppen az ezen eljárásból hasznot húzók, alaptalanul gazdagodók mentesülhetnének részben vagy egészen a felelősségre vonás alól, ami semmiképpen nem lehet jogalkotói vagy jogalkalmazói cél.

Az elsőfokú bíróság a javára visszafizetni rendelt havi szolgáltatási díjak havi 5.000.000 forint összeggel történő csökkentése során figyelmen kívül hagyja, hogy a szervezés, koordinálás nem volt a bérleti szerződés tárgya, arra nem a bérleti szerződésben vállalt szolgáltatás szerződésszerű teljesítése érdekében került sor, ezért nem minősül a bérleti szerződés alapján nyújtandó szolgáltatás a részére történő – akár csak részbeni – teljesítésének.

A per folyamán mindvégig állította, hogy a szervezési, koordinálási tevékenység a perben bemutatott e-mailek továbbításában merült ki, egyéb érdemi tevékenységet nem takart, annak egyedüli célja a bérleti szerződés jóerkölcsbe ütközésének leplezése volt.

[26] A II. rendű felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet indokolásának kiegészítését kérte azzal, hogy a szerződéssel elérni kívánt célra tekintettel is jóerkölcsbe ütköző, és kérte az alperesek első- és másodfokú perköltségben való marasztalását.

Fellebbezése indokolásában előadta, hogy az elsőfokú bíróság részben tévesen, részben hiányosan állapította meg a tényállást, ezért részben hiányos jogi következtetéseket vont le, és eljárásával megsértette a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdését. A szerződés érvénytelenségére

vonatkozó indokolás kiegészítésre szorul azzal, hogy a bérleti szerződés nem csupán annak tartalmára, hanem a felek által a szerződéssel elérni kívánt valódi célra tekintettel is jóerkölsbe ütközött. A szerződés jó erkölcsbe ütköző célja és hatása tekintetében az I. rendű felperessel azonos érvelése mellett hangsúlyozta, hogy a szerződés tartalma, az abban kidolgozott díjfizetési rendszer csak egy eleme annak a számos körülménynek, amely mind arra a célra irányult, hogy a közvetetten állami tulajdonban álló I. rendű felperestől, illetve I. rendű felperesi cégcsoporttól jelentős mértékű – áttételesen közpénznek tekinthető – pénzeszközöket vonjanak el a ténylegesen nem az alperesek által ellátni tervezett karbantartási, javítási feladatok bérleti szerződésben történő szerepeltetésével, azok szerződéses ellenértékének alperesek részére történő kifizetésével.

[27] Az I. rendű alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását kérte azzal, hogy az ítéltábla kötelezze az I. rendű felperest részére 21.231.337 forint elsőfokú perköltség megfizetésére. Ezen túl kérte az I. rendű felperes kötelezését a másodfokú eljárásban felmerült perköltsége megfizetésére.

Előadta, hogy az I. rendű felperessel szemben egészében pernyertes lett, miután az elsőfokú bíróság a marasztalására irányuló keresetet – helyesen – nem látta megalapozottnak, ezért az elsőfokú bíróság tévesen alkalmazta a részleges pernyertesség esetén irányadó Pp. 83. § (2) bekezdését.

Az elsőfokú bíróság mellőzte a pernyertesség előbbi arányának meghatározott levezetését, ezért nem állapítható meg, hogy milyen indokok vezetnek a kifogásolt következtetéseihez. Megjegyezte, hogy az I. rendű felperes a Pp. 172. § (2) bekezdésével ellentétesen kérte a szerződés érvénytelenségének megállapítását, mert a marasztalási keresete kizárja a megállapítási kereset előterjesztését. A megállapítási kereset törvényi feltételeit I. rendű felperes nem is igazolta. A perben figyelembe vehető marasztalási keresetet érintő pernyertességére tekintettel az I. rendű felperesnek kell viselnie a perben felmerült perköltségét, amiről az elsőfokú bíróságnak külön rendelkeznie kellett volna az ítéletében.

[28] A II. rendű alperes az elsődleges fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatásával az I. rendű alperesnek a II. rendű alperessel egyetemleges marasztalását, harmadlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását kérte új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára.

[29] A fellebbezése indoklásában az elsőfokú eljárásban előterjesztett ellenkérelmében foglaltakat megismételve állította, hogy a bérleti szerződés nem ütközik jóerkölsbe. A BH2001. 473. számú eseti döntésében foglaltakra utalással kiemelte, hogy a szerződés tartalma nem ütközhet jóerkölsbe, mivel a közbeszerzési eljárás eredményeként annak szabályaival összhangban került kialakításra, és maguk a felperesek sem hivatkoztak ilyen körülményre. A szerződés joghatása szintén nem ütközik jóerkölsbe, mivel annak joghatása a járművek karbantartása és ellenszolgáltatás fizetése, a felperesek erre sem hivatkoztak. A Ptk. 6:92. § (1) bekezdése elvi jelleggel rögzíti, hogy a fél titkos fenntartása vagy rejtett indoka a szerződés érvényességét nem érinti. Ebből következően még

amennyiben a felperesi állítás valós is volna, az nem eredményezhetné a szerződés érvénytelenségét. A felperesek maguk is arra hivatkoztak, hogy az alperesek közötti megállapodás a szerződés megkötését 9 nappal követően jött létre, e tény eleve cáfolja a szerződés jóerkölcsbe ütköző voltát, mivel a jóerkölcs nyilvánvaló sérelmének már a szerződéskötéskor fenn kellett volna állnia (Legfelsőbb Bíróság Gfv.VII.32.266/2001.). Utalt a BDT2007. 1686. számú eseti döntésében foglaltakra, kiemelve, hogy a felperesek konkrét tényállításokat a szerződés tartalma, célja vagy joghatása jóerkölcsbe ütközése tekintetében és a vonatkozásban, hogy az nyilvánvalóan a társadalom kialakult erkölcsi ítéletét sérti, nem tettek. A Ptk. által meghatározott tényállításokon túl a semmisségi ok alapjául szolgálható többlet-tényállási elemre nem hivatkoztak, ami a Pp. 3. §-ával ellentétes. Az I. rendű felperes a keresettel a saját egyéni, maga által okozott érdeksérelmét kívánja orvosolni, amely a jóerkölcsbe ütközést nem alapozza meg (BDT2007. 1585).

A bérleti szerződés 3.4. és 3.9. pontjaiban az I. rendű felperes minimális futásteljesítmény alapján szükséges kapacitás rendelkezésre-állási díjat vállalt megfizetni, mely logikusan annak ellentételezése volt, hogy a kapacitást az I. rendű alperes máshová nem köthette le.

Az elsőfokú bíróság az alperesek közötti elszámolás módjára, összegére vonatkozóan bizonyítást nem folytatott, ezért az elsőfokú ítélet 16. oldalának második bekezdésében rögzítettek minden alapot nélkülöznek.

Az elsőfokú bíróság a Kbt. 35. § (6) bekezdésében foglaltakat figyelmen kívül hagyta, jogértelmezése téves volt. A felek szerződéskötési szabadsága a közbeszerzési eljárásokban korlátozottan érvényesül, az ajánlatkérő (I. rendű felperes) a Kbt.-ben és más közbeszerzési eljárásokra vonatkozó jogszabályokban meghatározott kógens rendelkezésekre figyelemmel köteles meghatározni a szerződéses feltételeket, amelyekhez az ajánlattevők (alperesek) az ajánlat benyújtási határidő lejártától kezdve kötve vannak, az azoktól való eltérés az ajánlat érvénytelenségét vonja maga után. Amennyiben az alperesek az egyetemlegességet – mint kötelező és kógens rendelkezést közös ajánlattevők esetében – nem rögzítették volna, az az ajánlat érvénytelenségét vonta volna maga után. Az ajánlat azonban érvényes volt és alperesek egyetemleges kötelezettsége a törvény erejénél fogva létrejött, a bérleti szerződés érvénytelensége az ajánlatban foglaltakért való felelősséget nem változtatta meg.

Az alperesek közös ajánlattevőkként kötelesek voltak konzorciumi megállapodás megkötésére, amelynek tartalmára vonatkozóan, különösen a közös ajánlattevők képviselőivel, a felelősségvállalásával az ajánlatkérők előírásokat fogalmaznak meg.

Az 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 8. pontjának felhívásával kiemelte, hogy az elsőfokú ítélet rendelkezésével az I. rendű alperes jogalap nélküli gazdagodása valósult meg azáltal, hogy a részére juttatott díj I. rendű alperesnél maradt és maga az I. rendű alperes helyett is helytállni köteles. Így az alperesek vonatkozásában az eredeti állapot, az értékegyensúly nem áll helyre a közöttük lévő eltolódás megmarad.

Az eredeti állapot helyreállításakor a szerződés összes résztvevője tekintetében helyre kell állítani a gazdasági eltolódást, mivel ennek hiányában csupán az eltolódás irányai változnak meg, ami összességében nem jelenti az eredeti állapot helyreállításának megtörténtét. Az elsőfokú bíróságnak a 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 11. pontjában foglaltak alapján

tájékoztatnia kellett volna az alpereseket arról, hogy az egymás elleni követeléseiket külön perben érvényesíthetik, amely lehetőséget nyújt a perek egyesítésére, azaz az alperesek esetleges regressziós igényei vonatkozásában tájékoztatást kellett volna nyújtani. Ugyanis amennyiben az alperesek közötti egyetemlegesség mellőzése megalapozott volna csupán a szerződés érvénytelensége folytán, akkor a II. rendű alperes regressziós igénnyel élhetne az I. rendű alperes felé a megállapított marasztalási összeg rá eső részében. Ilyen tájékoztatás hiányában az elsőfokú bíróság olyan eljárási szabálysértést valósított meg, amely az elsőfokú ítélet Pp. 381. §-a szerinti hatályon kívül helyezését megalapozza.

[30] Az I. rendű felperes fellebbezésére az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében a saját fellebbezésével érintett perköltségre vonatkozó rész kivételével az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Előadta, hogy az elsőfokú ítélet indokolásának kiegészítése nem indokolt, a perben felmerült egyetlen adat sem támasztja alá, és a felperesek ebben a körben maguk sem tettek határozott tényállításokat azzal kapcsolatban, hogy a szerződés az elérni kívánt cél miatt is jóerköcsbe ütközik. Azt, hogy a pénzeszközök elvonását érintő cél és az ezzel kapcsolatos felperesi következtetés nem helytálló, a perbeli bizonyítékok támasztják alá. A tanúvallomásokból (tanú1, tanú2) megállapíthatóan az I. rendű felperes döntése miatt történhetett meg, hogy a szerződéssel teljesíteni vállalt javítási munkáktól elzárták és kizárólag II. rendű alperes részére juttattak javítási díjat. Ismételten utalt a helység2i Ítéltábla ügyszám1 számú jogerős döntésére ebben a körben, amely szerint a felek között olyan szerződéses gyakorlat alakult ki, amely alapján az I. rendű felperes kizárólag a II. rendű alperes részére volt köteles fizetni. Az ítélet indokolásának kiegészítését megalapozó tényeket nem jelölt meg az I. rendű felperes (helyesen II. rendű felperes).

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a Ptk. 6:108. § (1) bekezdése alapján nincs lehetőség az alperesek egyetemleges marasztalására. A perbeli szerződés előzmények elnevezésű bevezető része úgy rendelkezik, hogy a közbeszerzési dokumentumok is a szerződés részét képezik, ezért ezekre a dokumentumokra sem lehet jogot alapítani érvénytelen szerződés esetén. Az elsőfokú bíróság megfelelően alkalmazta a Ptk. 6:113. § (1) bekezdésének rendelkezéseit is, mivel a jogszabályhely helyes értelmezése szerint a pénzbeli visszatérítés az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás tekintetében értelmezhető. Miután javítási díjat nem kapott, és a már hivatkozott jogerős ítélet értelmében nem is kaphatott, az ellenszolgáltatás visszatérítésére sem kötelezhető.

A jogalap nélküli gazdagodás általános szabályai, különösen a közösen gazdagodók Ptk. 6:582. § egyetemleges felelősségre vonatkozó szabálya, valamint az érvénytelenség Ptk. 6:113. §-a szerinti szankciója egymás mellett nem alkalmazhatóak. Az érvénytelenség jogkövetkezményei az érvénytelen szerződés jogi hatásainak megszüntetését célozzák a szerződés szinallagmatikus jellege mentén. Ennek megfelelően rendelkezik a Ptk. a felhívott jogszabályhelyben az ellenszolgáltatással nem ellentételezett szolgáltatás pénzbeli visszatérítéséről [Ptk. 6:113. § (1) bekezdés]. A jogkövetkezmény a jogszabály nyelvtani értelmezése alapján kizárólag csak azt a személyt terhelheti, aki a szolgáltatáshoz hozzájutott, mást azonban nem.

Az I. rendű felperes a közbeszerzési törvényre utalva nem jelöl meg olyan rendelkezést, amely alapján alpereseket egyetemlegesen lehet marasztalni, ezért a kellékhányos fellebbezése nem felel meg a Pp. 371. § (1) bekezdés d) pontjának, csupán a II. rendű alperes fellebbezésében foglaltak alapján lehet arra következtetni, hogy a felperes a Kbtv. 35. § (6) bekezdése szerinti marasztalást hiányolja. Az I. rendű felperes a marasztalási keresettel az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazását kéri, a szerződés teljesítésével kapcsolatos igényt nem terjesztett elő, ilyen igénye nem is lehetett, hiszen az érvénytelen szerződés teljesítését követelni nem lehet. Miután az igény nem a szerződés teljesítésével kapcsolatos, a Kbtv. 35. § (6) bekezdésének alkalmazása fel sem merülhet.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az elévülés nyugvásának feltételei hiányoznak. Az I. rendű felperes észszerűtlen módon hivatkozik arra, hogy nem ismerte fel a perindításhoz szükséges körülményeket, miután maga állítja azt, hogy több, mint egymilliárd forintot úgy fizetett ki II. rendű alperesnek, és nem az alpereseknek, hogy közben mással javíttatta ki az autóbuszokat.

[31] Az I. és II. rendű felperesek fellebbezéseivel szemben a II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte, hogy a saját fellebbezésben foglaltakat nem érintve az ítéltábla az I. rendű felperes és az alperesek között 2015. december 23-án létrejött bérleti szerződés érvénytelenségét megállapító ítéleti rendelkezés indokolása kiegészítését mellőzze, a felperesek perköltségben való marasztalásával egyidejűleg.

Előadta, hogy az elsőfokú ítélet indokolásának kiegészítése nem szükséges, a felperesek lényegében az elsőfokú ítélet jogalapjának kiterjesztését, bővítését indítványozták. Ismételten kifejtette, hogy a bérleti szerződés tartalma szerint nem ütközhet jóerkölcsbe, mivel az közbeszerzési eljárás eredményeként került megkötésre és erre a felperesek sem hivatkoztak. Ismételten utalt arra, hogy a bérleti szerződés 3.4. és 3.9. pontjai sem ütköznek a jóerkölcsbe, továbbá a szerződésben a jóerkölcsbe ütköző cél sem áll fenn. A bérleti szerződéssel a felek célja az volt, hogy a szerződésben foglalt rendelkezések teljesüljenek. Ezen túl semmilyen mögöttes cél nem irányította a feleket. Az a körülmény, hogy maga az I. rendű felperes nem vette igénybe az I. rendű alperes által teljesíteni vállalt szolgáltatásokat és a saját vállalatcsoportjába tartozó harmadik személy útján „gondoskodott” az autóbuszok javításáról és karbantartásáról, semmiképp nem tekinthető az alperesek szándékát igazoló körülménynek. Ha valakit olyan cél vezérelt, amelyről a felperes a fellebbezésében beszámol, az nem lehetett más, mint maga az I. rendű felperes.

[32] A II. rendű felperes fellebbezésével szemben az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében a saját fellebbezésében foglaltak fenntartásával az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperesek másodfokú perköltségben való marasztalását kérte.

Az elsőfokú ítélet indokolásának kiegészítése körében az I. rendű felperes fellebbezésével szemben előterjesztett fellebbezési ellenkérelmeket fenntartotta, lényegében azt megismételte. Kiemelte, hogy a pénzeszközök elvonása, túl a társadalom erkölcsi rosszallásán, jogszabály által tiltott cselekmény, büntetőjogi jogellenességet feltételez, mint arra az elsőfokú eljárásban is utalt, a felperesek keresetükkel burkoltan a Ptk. 6:95. §-a szerinti tilos szerződésre

hivatkoztak, így téves jogállítás mentén alapították keresetüket a szerződés nyilvánvaló jóerkölcsbe ütközésére.

[33] Az I. rendű alperes fellebbezésével szemben az I. rendű felperes a fellebbezési ellenkérelmében a saját fellebbezésében foglaltak fenntartásával az elsőfokú ítéletnek az I. rendű alperesi fellebbezéssel érintett részében való helybenhagyását kérte. Előadta, hogy a per adataiból egyértelműen megállapítható, hogy az érvénytelen szerződés megkötésében, céljának leplezésében és az alaptalan gazdagodás elérésének lehetővé tételében az I. rendű alperest legalább ugyanakkora felelősség terheli, mint a II. rendű alperest, így a perre ugyanúgy okot adott, perbeli eljárása a perköltségek felmerülésében és mértékében jelentős szerepet játszott. A perköltség megállapításánál e tényeket szükséges figyelembe venni még abban az esetben is, ha az alperesek egyetemleges felelőssége nem lenne megállapítható az elért gazdagodás visszatérítése vonatkozásában. Az egyetemlegesség esetleges hiányának az a következménye, hogy az érvénytelen szerződésből elért gazdagodásnak csak azt a részét kell az egyes alpereseknek visszatérítenie, amellyel maguk gazdagodtak. A per irataiból egyértelműen megállapítható, hogy ilyen gazdagodás I. rendű alperes oldalán is bekövetkezett, amelynek visszatérítésére I. rendű alperest kötelezni kellett volna az elsőfokú bíróságnak még abban az esetben is, ha az egyetemlegességet valamely oknál fogva nem találta megállapíthatónak. Mindez pedig azt eredményezi, hogy I. rendű alperes perben állásának szükségessége nem csupán a szerződés érvénytelenségének megállapítására korlátozódott, hanem vele szemben tényleges marasztalásnak is helye van.

[34] A II. rendű alperes elsődleges és harmadlagos fellebbezésével szemben az I. rendű felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Előadta, hogy a II. rendű alperes elsődleges és harmadlagos fellebbezési kérelme ténybelileg és jogilag megalapozatlan, ezért az elsőfokú ítéletnek a fellebbezési kérelmekben foglalt okból történő megváltoztatásának nincs helye. A II. rendű alperes másodlagos fellebbezési kérelme összhangban áll az I. rendű felperes fellebbezésében foglaltakkal, így annak teljesítését nem ellenezte, azzal egyetértett.

A II. rendű alperes elsődleges fellebbezési kérelmével kapcsolatban az elsőfokú ítélet indokolásának kiegészítésére vonatkozó fellebbezését fenntartva kiemelte, hogy egy olyan szerződés, amelynek egyik célja és joghatása az, hogy alperesek éveken keresztül folyamatosan úgy jussanak áttételesen közpénznek minősülő pénzüsszegekhez, hogy azért semmilyen ellenszolgáltatást nem nyújtanak, és amely cél leplezésére a szerződést kötő felek mindent meg is tesznek, a társadalom értékítélettel nem összhangban álló. A II. rendű alperes állításával ellentétben ezt a célt nemhogy cáfolja, hanem kifejezetten igazolja egyebek mellett az is, hogy a szerződéskötést követően 9 nappal alperesek egymás között már meg is állapodtak arról, hogy a szerződésben vállalt feladatot nem végzik, anélkül, hogy magát a tényleges teljesítést egyáltalán megkezdték volna, vagy a szerződéskötést követően bármilyen olyan új tény vagy körülmény merült volna fel, amely a vállalt szolgáltatás elhagyását indokoltá tehetné volna.

Nem állította, hogy a szerződés jóerkölcsbe ütköző céljáról a korábbi ügyvezetője, illetve az ügyben érintett további személyek nem tudtak, ellenkezően, kifejezetten arra hivatkozott, hogy az érintetteknek ez közös célja volt. A felperesi felróhatóság és közrehatás körében

hangsúlyozta, hogy nem kártérítési igényt érvényesített az alperesekkel szemben, hanem a semmis szerződéssel elért alaptalan gazdagodás visszatérítését kérte az alperesektől, amely, mint az érvénytelenség egyik jogkövetkezménye, független a felek jó- vagy rosszhiszeműségétől, közrehatása mértékétől és a felróhatóságtól.

A szerződés és az azt megelőző közbeszerzési eljárás dokumentációja alapján egyértelmű, hogy a felek javítási, karbantartási (szervíz) feladatok alperesek általi ellátására kötöttek szerződést. Az alpereseknek e körben nem rendelkezésre állás, hanem tényleges javítási, karbantartási tevékenység végzési kötelezettsége volt, míg az I. rendű felperest a szolgáltatás igénybevételi kötelezettsége és annak ellentételeként díjfizetési kötelezettség terhelte. A szolgáltatás a szerződésben és a közbeszerzési dokumentációban előre meghatározott módon és ütemezésben nem is állapítható meg. A javítást a szerződés, nem pedig az I. rendű felperes eseti döntései, egyedi megrendelése alapján kellett végezni. Az a tény, hogy a felek a szerződésben a szolgáltatás díját a járművek futásteljesítményéhez kötötték, nem érinti a felek ezen szolgáltatás ellátásával kapcsolatos szerződéses kötelezettségét. A javítási, karbantartási feladatok ellátásának kötelezettsége nem eseti megrendelői igényekből, hanem a szerződésben és mellékleteiben rögzített előírásokból eredt, így csak abban az esetben fordulhatott volna elő a II. rendű alperes által felvázolt eset, ha a szerződésben rögzített, alperesek feladatát képező javítási, karbantartási munkák az adott hónapban egyáltalán nem merültek volna fel. Mivel azonban egyebek mellett az alperesek feladatát képezte e körben a járművek revíziójának dokumentált elvégzése (szerződés 8.5. pontja, valamint az F/7 számú melléklet 73. oldala), amelyre kötelezően kéthetente kellett, hogy sor kerüljön (F/7 számú melléklet 74-75. oldal B.1.2.), nem fordulhatott volna elő olyan eset, hogy alperesek az adott hónapban karbantartási, javítási feladatellátás nélkül jussanak hozzá a szolgáltatás ellenértékéhez, még akkor sem, ha egyébként az adott hónapban sem más tervszerű karbantartási feladat nem vált esedékessé, sem a járművek meghibásodásából eredő egyéb javítási feladat nem merült fel.

Tény, hogy alperesek a szerződés első két évében semmilyen javítási, karbantartási szolgáltatást nem végeztek, a szolgáltatás ellenértékét azonban a volt ügyvezetőtől megkapták.

[35] A II. rendű alperes harmadlagos fellebbezési kérelme tekintetében előadta, hogy az egyetemleges felelősség mellőzésének a jogkövetkezménye nem az, hogy II. rendű alperesnek megtérítési igénye támad I. rendű alperessel szemben azon összeg erejéig, amely összegben I. rendű alperes részesült, gazdagodott az alaptalanul kifizetett díjból, hanem az kellene hogy legyen, hogy a bíróság az I. rendű alperest legalább ezen összegnek az I. rendű felperes részére történő megfizetésére kötelezi, egyetemleges felelősség hiányában ugyanis valamennyi gazdagodó azon összeget köteles visszafizetni, amellyel az érvénytelen jogügylet folytán maga gazdagodott. Ennek megfelelően II. rendű alperesnek megtérítési igénye sem keletkezhet I. rendű alperessel szemben, így nem történt eljárási szabálysértés ezen igényről szóló tájékoztatás elmaradása miatt.

[36] Vitássá tette a II. rendű alperes költségmentesség iránti kérelmének megalapozottságát, arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság erre vonatkozó végzése a költségmentesség és költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVII. törvény 13. § (5) bekezdésébe ütközik, mert az elsőfokú bíróság nem engedélyezhetett olyan költségkedvezményt, amelyre a fél kérelme

nem terjed ki, ezért II. rendű alperesi kérelem hiányában részleges költségfeljegyzési jogot sem engedélyezett volna a részére.

Erre irányuló konkrét kérelem esetén sem lett volna helyes részleges költségfeljegyzési jog engedélyezésének, mert II. rendű alperes nyilvánosan elérhető legutóbbi éves beszámolója szerint rendelkezik az illeték lerovásához szükséges pénzeszközökkel, ezen túlmenően olyan jelentős értékű tárgyi eszközökkel, követelésekkel, illetve eredmény- és céltartalékkal, melyek felhasználásával az illeték összege könnyen és rövid időn belül előteremthető.

Kérte, hogy az ítéltábla a felhívott jogszabályhely 15. § (1) bekezdés ba) alpontja alapján a II. rendű alperes részére engedélyezett költségkedvezményt vonja meg, hívja fel II. rendű alperest a meg nem fizetett illeték lerovására és a lerovás esetleges elmulasztása esetén a fellebbezést utasítsa vissza.

[37] A II. rendű alperes fellebbezésével szemben a II. rendű felperes fellebbezési ellenkérelmében a II. rendű alperes elsődleges fellebbezési kérelmét ténybelileg és jogilag is megalapozatlannak tartotta, az abban foglaltak alapján az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását nem tartotta indokoltnak. A részletes fellebbezési ellenkérelmét kizárólag a II. rendű alperes elsődleges fellebbezési kérelme tekintetében terjesztette elő azzal, hogy az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének nincs helye.

[38] A fellebbezésében foglaltakat fenntartva hangsúlyozta, hogy a szerződés hatása és célja okán jóerkölcsbe ütköző. A felek által kidolgozott konstrukció eredményezte azt, hogy az I. rendű felperesi cégcsoportban a felsővezetők kivételével mindenki abban a hiszemben lehetett, hogy a javítást végző cég a járművek javítását, karbantartását alperesek alvállalkozójaként végzi, ennek költségeit pedig az alperesek a javítást végző cég részére térítik meg.

[39] A szerződés jóerkölcsbe ütközésén és ezáltal érvénytelenségén nem változtat az a tény, hogy I. rendű felperes, illetve korabeli ügyvezetője maga is tevékenyen közreműködött a szerződéses konstrukció kidolgozásában, és cél megvalósításában. Az a tény, hogy a szerződés megkötését követően még a tényleges alperesi teljesítés megkezdése, sőt a buszok átadása előtt alperesek már megállapodtak egymással arról, hogy a javítási, karbantartási tevékenységet nem végzik, holott a szerződés egyértelműen ezt a kötelezettséget alperesi kötelezettségként szabályozza, azt nem teszi függővé I. rendű felperes eseti megrendeléseitől vagy egyéb nyilatkozatától. Amennyiben az alperesek valóban a szerződés betűje szerint kívántak volna eljárni, meg kellett volna legalább kísérlniük a karbantartási feladatok elvégzését, és amennyiben I. rendű felperes vagy más szervezet ezt megakadályozza, úgy legalábbis akadályközléssel kellett volna élniük I. rendű felperes felé a teljesítés tekintetében. Ez azonban teljes mértékben elmaradt, az alperesek meg sem kísérelték szerződéses feladataikat teljesíteni, ellenben annak ellenértékét mindenféle jelzés, akadályközlés nélkül folyamatosan számlázták az I. rendű felperes felé, aki a számlákat kiegyenlítette.

[40] Az elsőfokú ítéletnek fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett a szerződés részleges érvénytelenségére irányuló keresetet elutasító rendelkezése a Pp. 358. § (5) bekezdése alapján.

[41] Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a fellebbezésekben, a fellebbezési ellenkérelmekben és azok indokolásában előadottak alapján a Pp. 370. § (1) bekezdése szerint bírálta felül.

[42] Az I. rendű felperes fellebbezése részben alapos.

[43] A II. rendű felperes fellebbezése alapos.

[44] Az I. rendű alperes fellebbezése nem alapos.

[45] A II. rendű alperes fellebbezése kisebb részben alapos

[46] Az ítéltábla nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amely az ügy érdemi eldöntésére kihatott, és amelynek orvosolása a másodfokú eljárásban nem lehetséges, vagy nem ésszerű, ezért az elsőfokú ítélet Pp. 381. §-a szerinti hatályon kívül helyezésére nem volt ok.

[47] A költségmentesség és költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. törvény 6. § (1) bekezdése a teljes költségfeljegyzési jog, a (2) bekezdés a fél részére teljes vagy részleges költségfeljegyzési jog engedélyezésének feltételeit szabályozza. A (2) bekezdés c) pont szerint a fél részére teljes vagy részleges költségfeljegyzési jogot kell engedélyezni, ha az (1) bekezdésben meghatározott feltételek nem állnak fenn, de a bíróság a fél egyéb körülményeinek figyelembevételével megállapítja, hogy az illetéknek, illetve tételesen meghatározott költségeknek az előzetes megfizetése vagy előlegezése a félnek jövedelmi és vagyoni viszonyaival arányban nem álló megterhelést jelentene.

A 7. § szerint nem természetes személy fél részére a 6. § (2) bekezdésének megfelelő alkalmazásával kizárólag az illetékre kiterjedő részleges költségfeljegyzési jog engedélyezhető.

[48] Az elsőfokú bíróságnak a II. rendű alperes teljes költségfeljegyzési jogra vonatkozó kérelmét elutasító és részére a fellebbezési illetékre kiterjedő részleges

költségfeljegyzési jog engedélyezéséről szóló rendelkezése a felhívott jogszabályoknak megfelel, mert a kérelemről a törvényi tiltás okán a 6. § (2) bekezdés figyelembevételével döntött a II. rendű alperes vagyoni helyzetét igazoló dokumentumok alapján. Az ítéltábla pedig a II. rendű alperes részére a fellebbezési illeték lerovására vonatkozó részleges költségfeljegyzési jog visszavonását nem tartotta indokoltnak.

[49] Az I. rendű alperes megalapozottan érvelt azzal a fellebbezésében, hogy az I. rendű felperes szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelme előterjesztésének törvényi feltételei a marasztalási kereset előterjesztésére tekintettel nem álltak fenn, a kért megállapítás az alperesekkel szembeni joga megóvásához szükségtelen.

Az elsőfokú bíróság a szerződés érvénytelenségének megállapításáról azonban a II. rendű felperes erre irányuló keresete alapján rendelkezhetett.

[50] Az I. rendű felperes és az alperesek között a vállalkozási szerződéssel vegyes bérleti szerződés megkötésére közbeszerzési eljárás eredményeként került sor. A közbeszerzési eljárásban közzétett ajánlattételi felhívás is azt tartalmazta, hogy a bérleti szolgáltatást javítási és karbantartási szolgáltatás teszi teljessé. A két szolgáltatás-rész egymástól nem volt elválasztható, az ajánlattevő alperesek csak a két szolgáltatás együttes vállalása esetén nyújthattak be sikerrel ajánlatot.

Az elsőfokú bíróság ezért helytállóan jutott arra a következtetésre is, hogy javítási, karbantartási szolgáltatási vállalat nélkül a szerződő felek nem kötöttek volna szerződést. Amennyiben pedig a szerződésnek a javítási és karbantartási szolgáltatásra vonatkozó rendelkezései érvénytelenek, az a teljes szerződés érvénytelenségét eredményezik.

[51] A Ptk. 6:96. §-ban szabályozott, a nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütköző szerződés semmisségét megalapozhatja a szerződés tartalma, annak joghatása, valamint a felek által elérni kívánt cél is. A szerződés akkor jóerkölcsbe ütköző, ha azt jogszabály ugyan nem tiltja, de az azzal elérni kívánt cél, annak hatása nyilvánvalóan sérti az általánosan kialakult erkölcsi normákat, és azokat az általános társadalmi megítélés is egyértelműen tisztességtelennek tekinti.

[52] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az I. rendű felperes és az alperesek a bérleti szerződés megkötésével egy olyan díjfizetési rendszert dolgoztak ki, amely lehetővé tette azt, hogy az alperesek közpénzekből tényleges szolgáltatás nélkül jussanak hozzá a javítási, karbantartási díjhoz, amely az általános társadalmi megítélés szerint is elfogadhatatlan, különös figyelemmel a visszerhesség elvére is. Így a bérleti szerződésnek a javítási és karbantartási szolgáltatására, annak ellenértékének meghatározására vonatkozó rendelkezése jóerkölcsbe ütközik.

[53] Az ítéltábla a felperesek fellebbezéseiben foglalt érveléssel egyetértve megállapította, hogy a vállalkozási szerződéssel vegyes bérleti szerződés nemcsak a tartalma, de az azzal elérni kívánt cél miatt is jóerkölcsbe ütközik. A bérleti szerződést aláíró személyeket már a szerződéskötéskor sem a szerződéses vállalások teljesítésének szándéka vezette, hanem az a cél, hogy a közvetetten állami tulajdonban álló I. rendű felperestől jelentős mértékű – áttételesen közpénznek tekinthető – pénzeszközöket vonjanak el a ténylegesen nem az alperesek által ellátni tervezett karbantartási, javítási feladatok bérleti szerződésben történő szerepeltetésével, azok szerződéses ellenértékének alperesek részére – tényleges teljesítés hiányában – történő kifizetésével.

A felek a karbantartási, javítási szolgáltatásokra vonatkozó rendelkezéseket úgy szerepeltették a bérleti szerződésben, hogy már a szerződés megkötésekor tudták, hogy nem a szerződés szerint fognak eljárni annak teljesítése során, a bérleti szerződésben rögzített javítási, karbantartási szolgáltatást nem fogják nyújtani, azonban annak ellenértékét I. rendű felperestől maradéktalanul, munkavégzés hiányában is meg fogják kapni.

Mindezt bizonyítja, hogy a bérleti szerződés megkötését megelőző közbeszerzési eljárásban alperesek kifejezetten nyilatkoztak, hogy a javítási, karbantartási szolgáltatást I. rendű alperes útján, annak százhalombattai telephelyén vállalják nyújtani, ehhez képest már a szerződéskötést követő 9 nappal olyan megállapodást kötöttek, amely szerint ezeket a szolgáltatásokat nem fogják nyújtani. Nyilvánvaló, hogy alperesek egymás között nem állapodhattak volna meg a bérleti szerződés szerint őket terhelő egyes feladatok „elhagyásáról”, ha már a bérleti szerződés aláírását megelőzően nem születik megegyezés az alperesek és az akkori I. rendű felperesi ügyvezető, valamint a felperesi cégcsoporthoz tartozó, a javítást végző cég ügyvezetője között arról, hogy a bérleti szerződés alapján az I. rendű alperest terhelő javítási, karbantartási feladatokat ténylegesen a javítást végző cég fogja végezni.

Már a szerződéskötést megelőzően tudniuk kellett a feleknek, hogy a százhalombattai telephelyen történő javítás, rendszeres karbantartás nem reális vállalat olyan autóbuszok esetében, melyek napi használata – és ennek következtében napi karbantartási, javítási feladatainak ellátása is – helység1 és helység2 térségében történik. Ennek ellenére a bérleti szerződésben az alperesek a javítás, karbantartás helyszínéként helység3t, I. rendű alperes telephelyét jelölték meg, I. rendű felperes akkori ügyvezetője pedig ezt nem kifogásolta.

Annak ellenére, hogy az alperesek már a szerződéskötéskor tudták, hogy nem az aláírt szerződés szerint fognak eljárni a teljesítés során, ennek tényét sem akkor, sem később nem jelezték az I. rendű felperes részére, nem kezdeményezték ennek megfelelően a bérleti szerződés módosítását. Mindezt bizonyítja az a körülmény is, hogy az alperesek annak ellenére érvényesítették az I. rendű felperes felé a javítási, karbantartási szolgáltatás díját, hogy valamennyi érintett tisztában volt azzal, hogy ezen szolgáltatást ténylegesen nem az alperesek végzik, hanem a javítást végző cég. A szerződés megkötését követően az I. rendű felperes a tényleges munkavégzés érdemi vizsgálata nélkül állította ki a teljesítési igazolásokat az alperesek javára, és fizette meg a javítási, karbantartási szolgáltatás díját, holott nyilvánvalóan tudomással kellett rendelkeznie arról, hogy a bérleti szerződés tárgyát képező buszok javítását nem az alperesek, hanem a javítást végző cég végezte.

[54] A Ptk. 6:108. § (1) bekezdése szerint az érvénytelen szerződésre jogosultságot alapítani és a szerződés teljesítését követelni nem lehet. Az érvénytelenség további jogkövetkezményeit a bíróság a fél erre irányuló kérelme alapján – az elévülés és az elbirtoklás határai között – alkalmazza. A (3) bekezdése értelmében a bíróság az érvénytelenség jogkövetkezményeiről a fél kérelmétől eltérő módon is rendelkezhet, nem alkalmazhat olyan megoldást, amely ellen mindegyik fél tiltakozik.

[55] Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a Ptk. 6:112. § (1)-(2) bekezdése szerint érvénytelen szerződés esetén bármelyik fél kérheti a nyújtott szolgáltatás természetbeni visszatérítését, ha maga is természetben visszatéríti a számára nyújtott szolgáltatást. A visszatérítési kötelezettség az elévülési vagy az elbirtoklási idő elteltétől függetlenül terheli az eredeti állapot helyreállítását kérő felet. Az eredeti állapot helyreállítása során gondoskodni kell a szolgáltatások eredeti értékegyensúlyának fenntartásáról.

[56] A Ptk. 6:115. § (1) bekezdése szerint a felek az eredeti állapot helyreállításával nem orvosolt hasznok és kamatok kiegyenlítésére a jogalap nélküli birtoklás szabályai szerint kötelesek. Az a fél, aki a maga szolgáltatását nem teljesítette, vagy ingyenesen jutott a szolgáltatáshoz, a hasznokat vagy a kamatokat a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint köteles a másik félnek megtéríteni.

[57] Az érvénytelen szerződés alapján az I. rendű felperesnek az ellenszolgáltatás nélkül kifizetett összegek (szervízdíjak) visszafizetésére irányuló kereseti kérelme tartalma szerint az eredeti állapot helyreállítására irányult.

[58] Az elsőfokú bíróságtól eltérően az ítéltábla megállapította, hogy a keresettel érintett körben nem volt akadálya az eredeti állapot helyreállításának. Az I. rendű felperes a szolgáltatás nélkül kifizetett javítási és karbantartási díjak visszafizetését kérte, és az alperesek nem tudták bizonyítani, hogy nyújtottak volna az I. rendű felperesnek a szerződésben vállalt javítási, karbantartási szolgáltatást.

[59] Az I. rendű felperes helyes fellebbezési érvelése szerint az alperesek közötti szervezésre és koordinálásra vonatkozó megállapodásban foglalt tevékenységek nem tartoztak a bérleti szerződés 8.5. pontja szerinti javítási, karbantartási szolgáltatások közé. A szervezési és koordinálási tevékenységekre vonatkozó e-mail levelezések pedig nem igazolják kétséget kizáróan azok szükségességét és tényleges elvégzését. A tanúk vallomása, az okiratok tartalma alapján megállapítható volt, hogy az I. rendű alperes olyan szolgáltatást, amit a szerződésben vállalt és amely a karbantartási és javítási munkákhoz kapcsolódik, a szerződés szerint nem nyújtott.

[60] A javítási, karbantartási munkák tényleges elvégzése nélkül az e munkákért havonta kifizetett teljes szolgáltatási díj visszafizetése a kifizetéssel nyomban esedékessé vált.

[61] Az eredeti állapot helyreállításakor az a fél köteles a visszafizetésre, akinek a részére a teljesítés (fizetés) történt.

[62] A Ptk. 6:59. § (1) és (2) bekezdés rendelkezései alapján a felek szabadon köthetnek szerződést és szabadon állapíthatják meg annak tartalmát egyező, közös jognyilatkozatukkal. A bérleti szerződés 4.1., 4.2., 4.3., 4.4. pontjai alapján az I. rendű felperes az alpereseknek együttesen, mint együttes jogosultaknak fizette meg a javítási, karbantartási díjat, annak ellenére, hogy a szerződő felek a szolgáltatási díj teljesítési helyeként kizárólag a II. rendű alperes számláját jelölték meg. A visszafizetésre ezért az alperesek együttesen kötelesek.

[63] A Ptk. 6:29. § (1) bekezdés szerint, ha többen tartoznak egy nem osztható szolgáltatással, a teljesítés bármelyik kötelezettől követelhető. Egyetemleges a kötelezettség abban az esetben is, ha többen úgy tartoznak egy osztható szolgáltatással, hogy a jogosult bármelyik kötelezettől követelheti a teljesítést.

[64] Jelen perben azonban az I. rendű felperes által az alperesek részére együttesen a karbantartási javítási szolgáltatás nélkül megfizetett ellenszolgáltatás visszafizetésére vonatkozó igény az alperesek Ptk. 6:29. § (1) bekezdése szerinti egyetemleges visszafizetési kötelezettségét eredményezi.

[65] A visszafizetésre vonatkozó egyetemleges alperesi kötelezettség kizárólag abból a jogi tényből fakad, hogy a szolgáltatási díj megfizetése az alperesek részére együttesen történt. Az alperesek egyetemleges visszafizetési kötelezettségét nem a II. rendű alperes által hivatkozott Kbt. 35. § (6) bekezdésében foglalt rendelkezés, hanem a fentebb kifejtettek alapozzák meg.

[66] Az ítéltábla ezért az elsőfokú bíróságtól eltérően az alperesek egyetemleg kötelezettségét állapította meg az I. rendű felperes szolgáltatási díj visszafizetésére vonatkozó igénye tekintetében.

[67] Az I. rendű felperes a szolgáltatás nélkül 2016. január 1. napja és 2017. december 31. napja közötti időszakra általa kifizetett javítási, karbantartási díjak visszafizetését kérte az alperesek egyetemleges kötelezését. Követelése a díjak kifizetésével esedékessé vált, amit a Ptk. 6:22. §-a szerinti 5 éves időn belül érvényesíthetett. Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a II. rendű alperes elévülési kifogására figyelemmel, hogy a 2021. november 29-én benyújtott keresete alapján a bíróság előtti eljárásban való

igényérvényesítés joga a 2016. november 29-től esedékessé vált követelések vonatkozásában illette meg.

[68] Az I. rendű felperes a per megindításán túl az elévülést a Ptk. 6:25. § (1) bekezdése szerint megszakító cselekményre nem hivatkozott.

Az elévülés nyugvására vonatkozó előadását pedig az elsőfokú bíróság megfelelően értékelte, és helytállóan vonta le azt a következtetést, hogy azzal az I. rendű felperes nem tudta igazolni azt, hogy az igényét menthető okból nem érvényesíthette. Az ítéltábla az ebben a körben kifejtett elsőfokú ítéleti indokolással maradéktalanul egyetértett, annak helyes indoklására csak visszautal.

[69] Az I. rendű felperes keresetében megjelölt, a 2016. november 29. napját megelőzően esedékessé vált visszafizetendő szolgáltatási díjak és azok kamata vonatkozásában a kereseti követelés elévült, ezért annak visszafizetésére az alperesek nem kötelezhetőek. Ebben a körben az elsőfokú bíróság megalapozottan utasította el az I. rendű felperes keresetét.

[70] A kifejtettek szerint az ítéltábla a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeként az alpereseket egyetemlegesen kötelezte az I. rendű felperesnek 1.155.743.472 forint és a rendelkező rész szerinti részösszegei után járó késedelmi kamatok megfizetésére.

[71] Mindezekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét – az indokolás kiegészítésével – a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

[72] Az ítéltábla az első és másodfokú eljárás perköltségéről a Pp. 82. § (1) bekezdésében és a 83. § (1) és (2) bekezdésében foglaltak alapján rendelkezett, figyelembe vette a felek egymással szemben előterjesztett kereseti, fellebbezési kérelmeit, ellenkérelmeit, pernyertességük és pervesztességük arányát.

[73] Az elsőfokú eljárásban az I. rendű felperes az I. és II. rendű alpereseket egyetemlegesen 1.771.785.838 forint és kamatai megfizetésére kérte kötelezni. A másodfokú eljárásban a fellebbezés eredményeként az ítéltábla 1.155.743.472 forint és kamatai megfizetésére kötelezte egyetemlegesen az I. és II. rendű alpereseket.

[74] Az I. rendű felperes az elsőfokú eljárásban 65 %-ban lett pernyertes az alperesekkel szemben, ezért a pernyertesség és pervesztesség megváltozott arányára figyelemmel kötelezte az ítéltábla az alpereseket egyetemlegesen a kereseti illetékből és az

IM rendelet 3. § (2) bekezdés, továbbá a 4/A. § szerint megállapított, áfával növelt ügyvédi munkadíjból álló elsőfokú perköltség megfizetésére.

[75] A másodfokú eljárásban az ítéltábla a perköltségről a feleknél felmerült, az IM rendelet 3. § (2), (3), (5), (6) bekezdései és 4/A. § alapján meghatározott, a tevékenységgel arányban álló ügyvédi munkadíj és a megfizetett fellebbezési illetékek alapulvételével, a felek egymással szembeni fellebbezéseinek eredményessége alapján döntött. A meg nem fizetett fellebbezési illetékek megfizetésére a II. rendű felperessel szemben pervesztes alpereseket és a sikertelenül fellebbező II. rendű alperest kötelezte a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján.

[76] Tájékoztatja az ítéltábla az alpereseket, hogy a fellebbezési illeték az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 78. § (4) bekezdése szerint a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé. Az illeték megfizetése során közleményként fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát [30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés e) pont].

Budapest, 2025. április 23.

Dr. Pusztai Anita s.k.

a tanács elnöke

Dr. Ócsai Beatrix Márta s.k.

Dr. Bleier Judit s.k.

előadó bíró

bíró